חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות יד.

כם קול. בעירובין בפ"ק (דף יג.) יליף בת קול ואמרה הלכה כב"ה: **דבי הדדי נינהו.** בחכמה: **ר' יהושע היא.** בפ' הזהב[1]: **היו כורכים עליה כשבת לעשות פחמים.** לבו ביום כדי לעשות בהן אחמל של מילה. דקסבר ר"א מכשירי מצוה דומין שבת כמצוה עצמה: **בשר עוף בחלב.** שהיה דורש בחלב אמו[2] מי שיש לו חלב אמו יצא בשר עוף שאין לו חלב אם והכי אמרי' בפ' כל הבשר[3]: **כלל אמר ר"ע.** לגבי מילה בחיסור שבת: **מאי קאמרי לה.** הא בכר שנו לעיל כי אמרינן לא תתגודדו בו': **מטלטל שרגא.** גר שהדליקו בו בשבת וכבה. דסבר לה רבי יהושע בר"ש דלית ליה מוקצה ור' יוחנן סבר לה כר' יהודה דאית ליה מוקצה אפי' שלא ממחת איסור: **והא איכא שמעתא.** דרבי אבהו דלא מסיק אדעתיה ומטלטל אמריה דר' יוחנן הואיל וחזי לר' אבהו בעלמא דמטלטל: **בני חייבי לאוין נינהו.** הגך דב"ה שהגדות נישאות לשוק בלא מלינה אפי' לב"ש דאמרי מלינה בעי בלאו בעלמא נינהו לא מהיה אשת המת[4] ואין ממזר אלא מחייבי כריתות כדאמרי' לקמן בהחולץ (דף מט.): **חייבי כריתות נינהו.** כיון דלדת הבא פעורה המייבמה עומד באיסור אשת אח בכרת: **אין ממזר מחייבי כריתות.** אלא מחייבי מיתות ב"ד כגון אמו וחמותו וכלתו וכיוצא בהן וכל הגך דאיסור אחות לית בהו מיתה: **דמודעי להו.** ב"ש לב"ה דעו שהמשפחה זו מלדת ערוה שנתייבמה בלה ופרשו: **ע"ג אלו.** משאילין כלים אלו לאלו וב"ה מחמירין בטהרות טפי ומאי

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו ב"ש כדבריהם ור' יוחנן אמר עשו ועשו ובפלוגתא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו אימת אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ואלא לאחר בת קול מ"ט דמ"ד עשו אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול אי בעית אימא קודם בת קול וכגון דב"ה רובא למ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היכא דבי הדדי נינהו הכא בית שמאי מחדדי טפי ואי בעית אימא לאחר בת קול מ"ד לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא[6] דאמר אין משגיחין בבת קול ומ"ד עשו קרינן כאן [1]לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות אמר אביי [8]כי אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה כשתי בתי דינים בעיר אחת דמי אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינין בעיר אחת לית לן בה תא שמע [9]במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עצים לעשות פחמים בשבת לעשות ברזל במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב

במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא לא [10]דתניא [11]כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אין דוחה את השבת והאי מאי תיובתא מקומות מקומות שאני [12]ודקארי לה מאי קאריי לה ס"ד אמינא משום חומרא דשבת במקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו כי איקלע [13]לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא וכי איקלע לאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא והאי מאי קושיא ולא אמרינן [14] מקומות שאני אנן הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביד הכא הכי והיכי עביד הכא הכי רבי אבהו כר' יהושע בן לוי סבירא ליה וכי מקלע לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן והאיכא שמעא דמודע ליה לשמעא ת"ש אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת עשו אמאי לא נמנעו בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דבני חייבי לאוין נינהו אלא ב"ה מבית שמאי אמאי לא נמנעו בני חייבי כריתות ממזרים נינהו וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר מחייבי כריתות [15]והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו ערוה וענוש כרת אלא לאו שמע מינה לא עשו לא לעולם עשו דמודעי להו ופרשי והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו

מי סברת עשו וכו'. תימה שלא הקשה רבי יוחנן לר"ל מהכא דמייתי בסמוך ממקומו של ר' אליעזר היו כורתין כו' וי"ל דאין מוקשין לדקדק כל כך על דבריו דממילא הוה מוקשה ממגילה כמו שהקשה בעמאו: **לא** עשו ב"ש כדבריהם. תימה הא אמכמן דעשו להטה ר' טרפון כדברי ב"ש (ברכות דף י:) והלא שהביא עולתו לעזרה וחברו עליו תלמידי שמאי (ביצה דף כ.) ותניא בפרק אלו טרפות (חולין דף מד.) הרוצה לעשות כדברי ב"ש עושה ומוקי לה קודם בת קול ומיהו בלאו הכי מוכח בשמעתין דעשו: **רבי** יהושע **היא דאמר** אין משגיחין בבת קול. וא"ת ומ"ש דלא קי"ל ככת קול דר"ח[6] אלא אמרינן בכל דוכתי דשמותי הוא ואין הלכה כמותו וכבת קול דב"ה קי"ל דהלכה כב"ה וי"ל משום דבת קול דר"ח לא יצאה אלא לכבודו שאמר מן השמים יוכיחו כדאמר התם א"ל בהיא בת קול שהיתה כנגד רבינו הוו רוצה (כ) דודאי אין הלכה אבל בבת קול דב"ה קי"ל משום דהוו ב"ה רוצה אלא דב"ש מחדדי טפי וא"ת ודלמא רבי יהושע נמי דוקא התם קאמר דאין משגיחין כדפירשנו אבל בעלמא לא וי"ל מדנקט ר' יהושע האי ליגנא ואמר לא בשמים היא ש"מ דבכל דוכתא אית ליה דאין משגיחין: **בי אמרי'** לא תתגודדו בגון שתי בתי דינין בעיר אחת ו'. וא"ת מה תירץ ממגילה דבעיר אחת היו קורין לבני העיר בי"ד ולבני כפרים היו מקדימים ליום הכניסה ואומר הרב רבי חיים (ג) דבני כפרים היו קורין [7]בעירם כדמוכח בירושלמי והשתא הוו שתי בתי דינים בב' עיירות דבכי האי גוונא לא שייך לא תתגודדו אפילו לאביי והא דקרי ליה יום הכניסה לפי שבעירם היו מתאספים לבא לבית הכנסת בשני ובחמישי לקרות התורה וכן נראה דאמר בירושלמי דבן עיר אין מוציא בן (ד) כך דכל שאין מחויב בדבר אין מוציא אחרים ידי חובתם וכיון שבני הכפרים היו בקיאים לקרות ודאי היו קורין בעירם:

במקומו של רבי אליעזר כו'. במתכוין היו מביאים עצים שיהיו צריכים לך משום מיבוב מלוה: **לא** הוה מטלטל שרגא. וא"ת התם משום דהרוצה אומר אין צריך לטלטל וי"ל דאפילו היה עופל על עליתו לא היה מטלטל: **לא** הוה מטלטל משום כבודו של רבי יוחנן. ותע"ג דבסוף שבת (דף קנ: ושם) פסיק רבי יוחנן כר"ש במוקצה מחמת איסור הכא בהדליקו בו אותה שבת חייבי כדפיר' בקונטרס דחמיר טפי משום דדחייה בידים אבל אין לפרש דהכא חייבי במוקצה מחמת מיאוס דהא מוקצה מחמת איסור חמיר טפי לפירוש ר"ת שפירש בספ"ק דשבת (דף יט: ושם) גבי כרכי דזחי ועוד דעל מוקצה מחמת מיאוס א"ר יוחנן בפ' כירה (ד' מה:)[6] אנו אין לנו בגר אלא בר"ש: **בשלמא** ב"ש לא נמנעו בו'. וא"ת ואמאי לא נמנעו משום ערה עצמה כדאמרי' לקמן בשמעתין וי"ל דערה עצמה לא שכיחא כולי האי כמו בני הערות שהאחת יולדת כמה בניס:

מסורת הש"ס

א) ברכות נב. ערובין ז. פסחים קיד. ב"מ נט: חולין מד., ב) שבת קל. חולין קנח., ג) ל"ל דתנן, ד) שבת קל. פסחים סו. סט: מגילה עב. לו., ה) שבת מו. ע"ש, ו) קידושין עה: [תוספ' פ"ח], ז) [ב"מ נט:], ח) [שמות כג], ט) [חולין קנח.], י) [דברים כה], כ) [ב"מ נט: ושם], ל) עיין בהרא"ש דשמא דהוי כשני כ"ד בעיר אחת, מ) [וע"ש היטב תוספות סד"ה אין לנו],

תורה אור השלם

1. בָּנִים אַתֶּם לַיי אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגֹּדְדוּ וְלֹא תָשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת:

דברים יד א

גליון הש"ס

גמ' ודקארי לה מאי קאריי לה. כעין זה מתוס' עח ע"ב ולו ע"ש:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא אמרינן מקומות מקומות שאני: (ב) תוס' ד"ה ר' יהושע ומי' הוו ריגא בוראי אין הלכה כבת קול אלא: (ג) ד"ה כי אמרינן ומי' הרב רבי חיים הכהן דנכי: (ד) בא"ד דבן עיר אין מוציא כן כפר דכו:

מוסף רש"י

דאמר אין משגיחין בבת קול. בב"מ (נט:) בתנורו של עכנאי בפ' הזהב (ברכות נב.). לעשות ברזל. לאחמל של מילה (שבת קל.) ר' אליעזר אית ליה מכשירי מצוה דומין לת השבת כמצוה עצמה ואם אין לו אחמל למולו בשבת פחמין ושעין לאחמל (חולין קפז.). כלל אמר רבי עקיבא. נחלק על ר"א במכשירי מצוה שאין דומין הואיל ואפשר לעשותן מע"ש (שבת קל.). מטלטל שרגא. גר שכבה (שם מז.). אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות. בבית שמאי אומרים גרת ערוה מתיבמת וב"ה אוסרים ליבם, אלא תיבמה לשוק בלא מלינה, מודים. זה לזה, שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה. ומני העושים בב"ש ממזרים לב"ה הן, דהוו להו בני אשת אח שלא נמקום מצוה, שהיא בכרת, אבל בני העושים בב"ה, לב"ש אין ממזרים, לפי שהן בני חייבי לאוין, שנשאת יבמה לשוק בלא מלינה (קדושין עה:).

עין משפט נר מצוה

נז א מי' פי"ב מהל' עבודת הכוכבים הל' יד:

נח ב מי' פ"ב מהל' מילה הלכה ו סמג עשין נח טור"ע ח"מ סימן שלח סעיף ו טוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ב:

תוספות ישנים

אין משגיחין בבת קול. פי' בעירובין: והא איכא שמעתא. פי"ה דמטלטל ליה כאתרי' דר' יוחנן ומשני דמודע ליה דהיה בכבוד ר' יוחנן ואל תהי מטלטל הגי במקומו ותימה מה ענין אלא הקושיא בכאן גבי אגודות אגודות בשבת הי"ל למפרך ועוד שפיטא דמודע לשמעא שיעבה כמיהו. ועוד לפרש והא איכא שמעתא שיקבור דשרי לעשות אגודות אגודות לפי שראה רבי מטלטל במקום אחר ומקום אחר לא היה מטלטל. ומשני דמודע ליה לשמעא ואומר אל תעשה אגודות. דהא שראית שאין אני מטלטלה במקומו של ר' יוחנן אין זה משום איסור טלטול אלא משום כבודו של ר' יוחנן: בני חייבי לאוין כשרים נינהו. וא"ת משכחת לה דב"ה לב"ש חייבי כריתות לר' שמעון דפטר אחיות מיקה מחלוצה ומיכום כגון לבת בתו ויבמה אחרת דנפיל קמי שמעון והם אחיות שנפלו מבני אחין ור' שמעון אמר ו) לקמן כיון שהם אחיות מיקה לא יהא לו לקוחין אפילו באחת מהן דלב"ה מייבם שמעון יבמתו ולאשה אחות וקוקה דלבת ערוה אינה זקוקה לו דהיא אסורה לו ולב"ש לא יוכל לייבמה שהיא אשת אח אלא המקום מצוה שהרי אחות זקוקה היא לבת ערוה שרי לה אלינא דב"ש וי"ל דסריך הכי אפילו לרבנן מקשי לן אמאי לא נמנעו (ב"ש מב"ה) [ב"ה מב"ש] ואפ"ל דלר' שמעון מקשי לן אף מב"ה לב"ש אמאי לא נמנעו הא בני חייבי כריתות נינהו כדפרי':

ו) ל"ל ור"ש אומר לקמן דף מח ע"ב שכל שהי אחיות שנעשה ערוה אז לו דוקה כו'.

תוס' חד מקמאי

ובפלוגתא רב אמר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו מ"ד לא עשו דב"ה רובא מ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היכא רבי הדדי נינהו הכא ב"ש מחדדי טפי ואב"א לאחר כך ואמר עשו ר' יהושע היא דאמר אין משגיחין בב"ק ומסיק עשו ב"ש כדבריהם ולא הוו מצות אגודות אגודות אלא בי"ד אחד בעיר אחת פלגו מורו בב"ש ופלגו מורו בב"ה אבל שתי ב"ד בעיר אחת לית לן בה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com